

2014-09-08
Reviderad 2014-09-10

TJÄNSTESKRIVELSE
MSN 2014/33-011

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Grönytefaktor för Nacka stad

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att ge park- och naturenheten i uppdrag att tillsammans med planenheten samt mark och exploateringsenheten ta fram en grönytefaktor för Nacka stad enligt bifogad projektplan (bilaga e).

Sammanfattning

Grönytefaktorn är ett verktyg som ger kommunen förutsättningar att uppnå en hållbar stadsutveckling. Grönytefaktorn hjälper till att stärka ekosystemen, utjämna negativa effekter av klimatförändringar och samtidigt forma attraktiva gårdar och utemiljöer. Genom ett flexibelt poäng- och åtgärdssystem kan byggherrarna själva välja vilka åtgärder de vill vidta, så länge de uppnår en viss poäng.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutade den andra april 2014, § 102 i enlighet med ett politikerinitiativ, att ge park- och naturenheten i uppdrag att ta fram en projektplan för hur en grönytefaktor kan utvecklas för Nacka.

På Miljö- och stadsbyggnadsnämndens möte den 11 juni 2014 bordlades ärendet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden gav den 27 aug § 203 stadsbyggnadsdirektören i uppdrag att :

- undersöka möjligheten att genomföra projektet till lägre kostnad
 - utreda finansieringsmöjligheterna så projektet kan påbörjas under hösten
 - samordna projektet med kommunen som markägare, då KS beslutat att grönytefaktorn ska vara ett kriterium för markanvisning av kommunal mark.
-
- Projektplanen har reviderats och budgeten minskats från 1 000 tkr till 600 tkr.
Konsekvenserna av en minskad budget är:
 - att inga seminarium genomförs och implementering sker ute i organisationen
 - projektgruppen är minskad till tre medarbetare (tidigare sex). I projektgruppen ingår en medarbetare från mark- och exploateringsenheten, en från planenheten och en från park- och naturenheten.
 - projektledarens kostnad ligger inom tekniska nämndens driftbudget

- grönytefaktorn begränsas till kommunägd mark och privat mark som skall bebyggas.
2. Tidsplanen för projektet har förskjutits men kommer att påbörjas under 2014.
 3. Mark- och exploateringsenheten ingår i projekt- och referensgrupp för att säkra att grönytefaktorn ska vara ett kriterium för markanvisning av kommunal mark.

Ärendet

Nacka kommun står inför en kraftig tillväxt och förtätning av Nacka stad.

Här planeras för tunnelbana och en utbyggnad med 14 000 nya bostäder samt 10 000 arbetsplatser fram till 2030. Visionen för Nacka stad är nära och nyskapande där närheten till natur, hållbarhet och långsiktighet är viktiga dimensioner.

Grönytefaktorn

Grönytefaktorn är ett verktyg som ger kommunen förutsättningar att uppnå en hållbar stadsutveckling. Grönytefaktorn hjälper till att stärka ekosystemen, utjämna negativa effekter av klimatförändringar och samtidigt forma attraktiva gårdar och utemiljöer. Genom ett flexibelt poäng- och åtgärdssystem kan byggherrarna själva välja vilka åtgärder de vill vidta, så länge de uppnår en viss poäng.

I genomförandet sammanställs kunskapsunderlag för Nacka stad för att möjliggöra värdering av grönstrukturen. Detta ger möjlighet för kommunen att slå fast ett övergripande mål för grönstrukturen på hela området. Målet ligger sedan till grund för nästa steg i genomförandet där olika grönska poängsätts. Förutom ett dokument med beräkningsmodeller som beskrivs på ett pedagogiskt sätt och är anpassad till lokala förutsättningar avseende ekosystemfunktioner, sociala behov, markägförhållanden och kommunal organisation ges en tydlig processbeskrivning för när och på vilket sätt grönytefaktor ska användas i planeringsprocessen.

Kostnaden för att ta fram en grönytefaktor för Nacka stad beräknas till 600 tkr.

Grönytefaktor (GYF) principiella uppbyggnad

Grönytefaktorn anger hur stor del av tomtens/kvarterets yta som är ”eko-effektiv” dvs. har utvecklats med goda kvaliteter för platsens ekosystem och lokalklimat samt har sociala värden kopplade till grönska och vatten.

$$GYF = \frac{\text{eko – effektiv yta}}{\text{hela kvarterets yta}}$$

Grönytefaktorn kopplar samman grönska och dagvatten för att uppnå:

- Ökad biologisk mångfald
- Klimatanpassad utemiljö
- Sociala och vackra utemiljöer
- Mångfunktionell utemiljö

Olika grönytefaktormodeller

Markägandet, de naturliga förutsättningarna och givetvis vad man vill uppnå är faktorer som påverkar hur en grönytemodell kan utvecklas. Därför är det inte möjligt att direkt applicera befintliga modeller i Nacka. På västra Sicklaön äger kommunen drygt hälften av bebyggelsebar mark.

Tre modeller som kan fungera som underlag för framtagande av Nackas grönytefaktor i Nacka stad:

1. På kommunägd mark: I Norra Djurgårdsstaden är Stockholms stad markägare och här har man utvecklat en modell med ett flertal styrande faktorer. Den ger stora möjligheter att arbeta in olika kvaliteter och typer av ekosystemtjänster. Modellen har stora pedagogiska värden då projektörer, arkitekter och byggherrar uppmuntras att planera kreativt med mångfunktionellt och ekosystemtjänster. Överenskommelse med byggherrarna har träffats i samband med markanvisning. Kraven har skrivits in i exploateringsavtal mellan kommunen och byggherren. En liknande modell kan utvecklas för västra Sicklaön.
2. På privatägd mark: På privatägd mark krävs andra slags överenskommelser. Dessa får man ta fram tillsammans med markägarna/byggherrarna för att forma modellen.
3. På offentlig mark. Stockholm stad arbetar nu även med att ta fram en grönytefaktor för offentlig mark så kallad allmän platsmark. Att kommunen ställer samma krav på den egna offentliga marken ger en ökad trovärdighet gentemot andra aktörer. I förlängningen kan Nackas grönytefaktor även inkludera offentlig mark.

Projektmål

Målet är att ta fram en grönytefaktor för Nacka stad på kommunägd mark och privat mark som ska bebyggas. Enligt modell 1 och 2 som beskrivs ovan. Grönytefaktorn ska vara pedagogiskt uppbyggd och lätt att använda. Den ska vara flexibel och medge valmöjligheter och samtidigt styra mot önskade ekosystemtjänster och stadsbyggnadsvärden.

Tidplan

Grönytefaktorn för Nacka stad beräknas vara klart i november 2015.

Beslutsgång

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutade den andra april 2014, § 102 i enighet med ett politikerinitiativ, att ge park- och naturenheten i uppdrag att ta fram en projektplan för hur en grönytefaktor kan utvecklas för Nacka.

På Miljö- och stadsbyggnadsnämndens möte den 11 juni 2014 bordlades ärendet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden gav den 27 aug § 203 stadsbyggnadsdirektören i uppdrag att :

1. undersöka möjligheten att genomföra projektet till lägre kostnad
2. utreda finansieringsmöjligheterna så projektet kan påbörjas under hösten

3. samordna projektet med kommunen som markägare, då KS beslutat att grönytefaktorn ska vara ett kriterium för markanvisning av kommunal mark.
1. Projektplanen har reviderats och budgeten minskats från 1 000 tkr till 600 tkr.
Konsekvenserna av en minskad budget är:
 - att inga seminarium genomförs och implementering sker ute i organisationen
 - projektgruppen är minskad till tre medarbetare (tidigare sex). I projektgruppen ingår en medarbetare från mark- och exploateringsenheten, en från planenheten och en från park- och naturenheten.
 - projektledarens kostnad ligger inom tekniska nämndens driftbudget
 - grönytefaktorn begränsas till kommunägd mark och privat mark som skall bebyggas.
2. Tidsplanen för projektet har förskjutits men kommer att påbörjas under 2014.
3. Mark- och exploateringsenheten ingår i projekt- och referensgrupp för att säkra att grönytefaktorn ska vara ett kriterium för markanvisning av kommunal mark.

Ekonomiska konsekvenser

Grönytefaktorn är ett verktyg som ger kommunen förutsättningar att uppnå en hållbar stadsutveckling. En grönytefaktor ska premiera grönska som uppfyller flera funktioner. Att nyttja grönskans olika ekosystemtjänster har ett högt samhällsekonomiskt värde.

För lite grönska på västra Sicklaön kommer på grund av förändrat klimat ge ekonomiska konsekvenser i form av översvämningar, ökad ohälsa av fler värmeböljor och att stadsträden utsätts för ytterligare stress orsakat torka. Med mer grönska byggs ett stabilt ekosystem som kan stå emot sjukdomar, med träd som kan ge skugga och naturmark som kan rena och fördröja vattenavrinning samtidigt som områdets rekreativa värde ökar.

Projektkostnad:

Projektgrupp:	150 tkr
Referensgrupp	40 tkr
Konsultkostnad	300 tkr
Layout	40 tkr
GIS Stöd	70 tkr
<i>Projektets totala kostnad</i>	<i>600 tkr</i>

Bilagor

- b_protokoll april 2014
- c_protokoll juni 2014
- d_protokoll aug 2014
- e_projektplan grönytefaktor för Nacka stad

Gunilla Glantz
Miljö- och stadsbyggnadsdirektör

Liselott Eriksson
Natur- och friluftsstrateg
Park- och naturenheten